

NOVICE IZ STROKE NEWS FROM THE FIELD

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

GEODETSKA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

NOVICE GEODETSKE UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE

POROČILO O SLOVENSKEM TRGU NEPREMIČNIN ZA LETO 2021

Slovenski nepremičninski trg sta leta 2021 zaznamovala rekordna rast cen stanovanjskih nepremičnin in rekordno število transakcij z zemljišči za gradnjo stanovanjskih stavb, pa tudi oživitev trga poslovnih nepremičnin.

Število kupoprodaj stanovanjskih nepremičnin (stanovanja v večstanovanjskih stavbah in vse vrste stanovanjskih hiš) se je lani v primerjavi z letom 2020 povečalo za približno 20 odstotkov in je bilo višje kot leta 2019 oziroma pred epidemijo. Zvišanje je predvsem posledica rekordne prodaje stanovanjskih hiš, ki jo je povzročilo povečano povpraševanje po hišah zunaj urbanih središč, vzrok za to pa so visoke cene stanovanj v mestih, deloma pa tudi spremenjene bivalne želje kupcev zaradi epidemije.

Število kupoprodaj zemljišč za gradnjo stanovanjskih stavb (večstanovanjskih stavb in stanovanjskih hiš) je bilo največje od časov pred krizo nepremičninskega trga leta 2008. V primerjavi z letom 2020 je bilo število transakcij na ravni države višje kar za približno 45 odstotkov. Rekordno število kupoprodaj zemljišč za gradnjo stanovanjskih stavb napoveduje pospešeno stanovanjsko gradbeno ekspanzijo, ki je bila v zadnjih treh letih značilna predvsem za glavno mesto, tudi na drugih območjih države.

Cene stanovanj v večstanovanjskih stavbah so se na ravni države leta 2021 v primerjavi z letom 2020 zvišale za 15 odstotkov, cene stanovanjskih hiš pa za dve odstotni točki manj. Cene zemljišč za gradnjo stanovanjskih stavb so se zvišale za 12 odstotkov.

Rast cen stanovanjskih nepremičnin je posledica presežnega povpraševanja, ki se mu ponudba z novogradnjami sicer počasi prilagaja. Veliko povpraševanje po stanovanjskih nepremičninah za lastno uporabo, predvsem pa za naložbene nakupe, še vedno najbolj spodbujajo nizke obrestne mere in dostopnost posojil, v zadnjem času pa vse bolj tudi strah pred naraščajočo inflacijo. Dodatni pritisk na rast cen stanovanjskih nepremičnin povzroča visoka rast gradbenih stroškov, ki je posledica svetovne rasti cen energije in gradbenih materialov zaradi pandemije covid-19 in sedaj tudi vojne v Ukrajini.

Glede na doseženo raven cen in obseg novogradnje v glavnem mestu se vse bolj približujemo vrhu nepremičninskega cikla, ko bo tržna ponudba presegla plačilno sposobno povpraševanje in se bo prodaja stanovanjskih nepremičnin ustavila. Sprožilec, ki bi lahko povzročil splošen upad povpraševanja po stanovanjskih nepremičninah, bi bil lahko tudi dvig obrestnih mer, ki se napoveduje v bližnji prihodnosti.

Obrata cen nepremičnin sicer ni pričakovati, dokler ponudba novih stanovanj v največjih mestih, predvsem pa v Ljubljani, ne bo presegla povpraševanja oziroma dokler se ne bo čas prodaje stanovanj bistveno podaljšal in se ne bodo začele kopičiti zaloge neprodanih stanovanj. Poročilo je dostopno na portalu Množičnega vrednotenja nepremičnin.

Slika 1: Poročilo o slovenskem nepremičninskem trgu za leto 2021 (vir: GURS).

GENERALNA SKUPŠČINA ZDRUŽENJA EVROPSKIH GEODETSKIH IN KATASTRSKIH UPRAV EUROGEOGRAPHICS

Od 15. do 17. maja 2022 je v Sarajevu potekala redna generalna skupščina združenja evropskih geodetskih in katastrskih uprav EuroGeographics. Na konferenci, ki jo je organizirala zvezna uprava za premoženjsko-pravne posle Bosne in Hercegovine (boš. *Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove*), se je zbralo sto udeležencev iz 38 držav. Poleg rednih volitev članov upravnega odbora, potrditve programa dela in finančnega načrta združenja so razpravljali o izzivih, ki jih pred geodetske uprave na območju geografske Evrope postavljajo hitre družbene spremembe ob nedavni pandemiji in vojaškem spopadu v Ukrajini.

V številnih predstavitev in na okroglih mizah, ki so se zvrstile v dveh dneh zasedanja, so bile obravnavane teme povezane z vplivom sodobnih tehnologij, spremenjenim načinom dela na daljavo in spreminjajočimi se uporabniškimi potrebami in zahtevami glede podatkov in storitev, ki jih zagotavljajo geodetske uprave v Evropi. Predstavljeni so bili številni programi in projekti, ki jih na področju upravljanja in souporabe prostorskih podatkov izvajajo institucije Evropske unije, pa tudi projekt Open Map for Europe, ki ga izvaja EuroGeographics.

Predstavitve in razprave na generalni skupščini EuroGeographics lahko strnemo v naslednje ugotovitve:

- hitro spreminjajoče se poslovno okolje zahteva nenehno in fleksibilno prilagajanje tudi v procesih, ki jih izvajajo geodetske uprave v evropski regiji;
- vse naše aktivnosti so zelo medsebojno povezane, predvsem pa so močno vključene v širši družbeni podatkovni ekosistem, zato je ključnega pomena skrb za sodelovanje in medopravilnost naših podatkov in storitev;
- samo z nenehno skrbjo za znanje in usposobljenost vseh sodelavcev se bodo geodetske uprave zmogle odzivati na nove tehnološke in družbene izzive, se jim prilagajati in v celoti izpolniti pričakovanja uporabnikov.

Slika 2: Generalna skupščina združenja EuroGeographics (vir: GURS).

LETNO POROČILO GEODETSKE UPRAVE RS ZA LETO 2021

Leto 2021 je Geodetska uprava RS sklenila z uspešno realizacijo vseh nalog, zapisanih v programu del državne geodetske službe, pa tudi tistih, ki so bile načrtovane v okviru programa projektov eProstor.

Uskladilo se je besedilo Zakona o katastru nepremičnin – ZKN, ki ga je državni zbor sprejel 26. marca 2021 in se je začel uporabljati 4. aprila 2022. Besedilo ZKN je pomembno predvsem zato, ker daje ustrezno pravno podlago za elektronsko poslovanje v posodobljenih procesih evidentiranja nepremičnin in uporabo novega enovitega informacijskega sistema kataster. Zaradi ukrepov za preprečevanje okužb je bilo javno izkazovanje novih vrednosti in uveljavljanje posebnih okoliščin začasno zadržano, vendar usklajevanje modelov vrednotenja s tem ni zastalo. Tudi na področju topografsko-kartografskega sistema in državnega referenčnega sistema smo realizirali vse naloge, za katere smo imeli zagotovljena sredstva v programu geodetskih del za leto 2021. Poročilo je dostopno v Katalogu informacij javnega značaja na spletni strani Geodetske uprave.

Slika 3: Letno poročilo Geodetske uprave RS (vir: GURS).

SIMPOZIJ EUREF 2022, VIRTUALNO IZ ZAGREBA

EUREF je evropska podkomisija Komisije za regionalne referenčne sestave pri Mednarodni zvezi za geodezijo. Kot vsako leto je bil tudi letos organiziran mednarodni simpozij EUREF, in sicer med 1. in 3. junijem v Zagrebu, udeležilo pa se ga je več kot 120 gostov iz petindvajsetih držav. Žal razmere tudi letos še vedno niso omogočale izvedbe v živo, zato je že drugo leto zapored potekal na daljavo.

Predstavljenih je bilo več kot petdeset prispevkov. Vsebinsko je bil simpozij razdeljen na običajnih pet tematskih sklopov: 1) sistemi: ETRS89 (European Terrestrial Reference System 89), EVRS (European Vertical Reference System), geoid in sorodni modeli; 2) omrežja: EPN (EUREF Permanent Network), UELN (United European Leveling Network), zgoščevanje; 3) tehnike: GNSS (Global Navigation Satellite Systems), nivelman, kombinacija; 4) aplikacije: geoznanosti, geoinformacije in 5) nacionalna poročila. Izvedena so bila tudi tri ločena srečanja na teme poenotenja evropskega višinskega sistema, geodinamičnega projekta CEGRN in uvajanju načel FAIR v podatke GNSS-omrežij. Na simpoziju smo sodelovali tudi predstavniki Slovenije in med drugim predstavili letno nacionalno poročilo.

Med letošnjimi vsebinami lahko izpostavimo vse večji razmah tehnologije InSAR, ki je v kombinaciji z GNSS dragocen vir informacij o lokalnih deformacijah zemeljskega površja. Vsi prispevki bodo v kratkem dostopni na spletnih straneh EUREF. Letošnje resolucije EUREF so posvečene sprejetju nove realizacije ETRS89 na Slovaškem, pošiljanju podatkov EPN-postaj v podatkovne centre, upoštevanju načel GDPR, potrebi po implementaciji ITRF2020 v produkte EPN. Zadnja resolucija podaja zahvalo lokalnemu organizacijskemu odboru za odlično organizacijo dogodka.

Naslednje leto bo simpozij organiziran v Göteborgu na Švedskem.

Pripravila: mag. Klemen Medved in Sandi Berk
Geodetska uprava RS

37. STROKOVNO SREČANJE GEODETSKIH UPRAV DRŽAV NASLEDNIC AVSTRO-OGRSKEGA KATASTRA, TRST, ITALIJA, 8.–10. MAJ 2022

Letošnje, 37. strokovno srečanje geodetskih uprav držav naslednic avstro-ogrskega katastra (*37. Fachtagungen der Vermessungsverwaltungen von Oesterreich, Slowakei, Slowenien, der Tschechischen Republik, Ungarn, Friaul-Julisch Venetien, Südtirol, Trentino und Kroatien*), v katerih je bil zemljiški kataster vzpostavljen pod pristojnostjo cesarsko-kraljevega vojnega in geografskega inštituta K.u.K MGI (*Kaiserlich und Königliche Militär geographischen Institute*), na temo zemljiškega katastra z letošnjim naslovom: *Integrating Cadastral and Pre-Cadastral Sources in Historical GIS the Future Challenges of Cadastre in our Countries: Ideas, Plans and Possibilities* in podnaslovom: *Cadastral Data before and after Pandemic*. Strokovno srečanje je potekalo v stavbi regijske uprave na Pizza Unita 1 v Trstu, za organizacijo je bila zadolžena avtonomna dežela Furlanija - Julijska krajina. Sodelovale so geodetske uprave Republike Avstrije, Češke republike, Republike Slovaške, Republike Hrvaške in Republike Slovenije ter italijanskih dežel Trentino, Južna Tirolska in Furlanija - Julijska krajina. Kolegov iz Madžarske letos ni bilo zaradi drugih obveznosti, nas je pa prek spletne povezave pozdravil kolega Gyula Ivan.

Geodetske uprave držav naslednic avstro-ogrske monarhije imajo na področju zemljiškega katastra

37^e Fachtagung der Vermessungsverwaltungen

Trieste, 8 -10 June, 2022

podobna strokovna izhodišča in rešitve, zato je spontano sodelovanje preraslo v organizirano letno strokovno srečevanje.

Slovenija je soustanoviteljica in aktivna udeleženka srečanj od leta 1984, petkrat doslej je bila tudi organizatorica. Naslednje leto je 38. srečanje ponovno v Sloveniji, na Ptuju.

Na 37. strokovnem srečanju so države udeleženke predstavile referate na naslovno temo. Strokovno srečanje so pričeli kolegi iz Italije. Kot gostitelji so predstavili tudi 150-letno delovanje italijanskega vojnega in geografskega inštituta. V prispevku na naslovno temo so poročevalci v prispevkih predstavili podatke, dostopnost podatkov, pravno varnost in povezljivost v informacijskih sistemih. Kolega iz dežel Trentino in Južna Tirolska sta predstavila uporabo starih katastrskih podatkov v novih informacijskih sistemih. Vse delegacije so poročale o prilagoditvi in posebnostih delovanja med pandemijo, ki je bila vzrok tudi za dveletno prekinitev strokovnih srečanj. V referatu Geodetske uprave Republike Slovenije smo predstavili pravne, strokovne, informacijske in organizacijske dejavnosti pri prehodu na nov informacijski sistem katastra.

Na strokovnem srečanju se nas je skupaj zbralo petintrideset udeležencev, in sicer od tri do pet iz vsake države, organizatorjeva zastopanost je bila številčnejša. Srečanje je bilo organizirano na visoki strokovni ravni, na odprtju so sodelovali tudi predstavniki avtonomnih pokrajin Benečija in Furlanija - Julijska krajina.

Pripravili: mag. Damjan Kvas, Vanja Vurcer Gosar, Jožef Dajnko
Geodetska uprava RS

RAZSTAVA VSAK MILIMETER ŠTEJE: GEODEZIJA NA SLOVENSKEM SKOZI ČAS (18. MAJ–18. DECEMBER 2022)

Na mednarodni muzejski dan 18. maja so v depojih državnih muzejev v Pivki odprli razstavo ***Vsak milimeter šteje: geodezija na Slovenskem skozi čas***, ki bo obiskovalcem na ogled do 18. decembra 2022. Zbrane so nagovorili direktorica Tehniškega muzeja Slovenije dr. Barbara Juršič, generalni direktor Geodetske uprave RS g. Tomaž Petek in predstavnik delovne skupine za pripravo razstave mag. Janez Slak. Razstavo je odprla ga. Vida Koporc Sedej, sekretarka na direktoratu za kulturno dediščino ministrstva za kulturo, dogodek pa so spremljale različne demonstracije s področja geodezije.

Slovenska geodetska zbirka je bila več kot tri desetletja na ogled obiskovalcem gradu Bogenšperk. V tem času je bila to osrednja muzejska predstavitev geodezije na Slovenskem. Zbirko je v sodelovanju s Tehničkim muzejem Slovenije leta 1987 zasnovala in vzpostavila Zveza geodetov Slovenije. V letu 2006 je bila stalna postavitve dopolnjena s prikazom razvoja geodetske stroke v zadnjih desetletjih 20. stoletja ter posodobljena z multimedijko in interaktivno računalniško predstavitevijo. Leta 2007 je bila zbirka obogatena še z ambientalnim prikazom zemljemerca v Valvasorjevem času, z novo ureditvijo razstavljenih geodetskih instrumentov in panoramsko predstavitevijo širše grajske okolice. Na 120 m² je bilo razstavljenih več kot štiristo eksponatov, največ je bilo reprodukcij, najdragocenejši eksponati pa so bile originalne karte in geodetski instrumenti iz 19. in začetka 20. stoletja. Pri prenovi so sodelovali Geodetska uprava RS, Geodetski inštitut Slovenije, Tehniški muzej Slovenije ter Javni zavod Bogenšperk.

Petnajstega septembra 2021 je stalna postavitve na gradu Bogenšperk zaprla vrata za obiskovalce. Zveza geodetov Slovenije je skupaj z Geodetsko upravo RS in oddelkom za geodezijo Fakultete za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani oblikovala delovno skupino za oblikovanje načrta aktivnosti in ukrepov za prenovu geodetske zbirke. Člani delovne skupine so mag. Janez Slak, mag. Martina Orehovec (Tehniški muzej Slovenije), Boštjan Pucelj, Tomaž Šuštar, izr. prof. dr. Dušan Kogoj in Mateja Urbančič.

Rezultat tega sodelovanja je zanimiva razstava ***Vsak milimeter šteje: geodezija na Slovenskem skozi čas***, ki kronološko **predstavlja glavne razvojne mejnike geodezije** ter **pojasnjuje pojme**, povezane z geodezijo, zemljemerkstvom, kartografijo in prostorskimi informacijami. Razstava obsega **več panojev**, v vitrinah je razstavljenih več kot dvajset geodetskih instrumentov in drugih muzejskih predmetov, vključuje pa tudi multimedijske prikaze in 3D-interaktivno predstavitev vsebin. Da bi geodezijo in njeno strokovno izrazje približali obiskovalcem, so avtorji razstave oblikovali tudi pojmovnik, ki z zanimivimi ilustracijami nagovarja mlajše občinstvo.

V Tehniškem muzeju Slovenije ob prihodnji celostni prenovi samostansko-grajskega kompleksa v Bistri pripravljajo idejno zasnovo za vsebinsko prenovu zbirk. V novo, sodobno postavitve bo vključena tudi geodetska tematika, ki bo tako predstavljena v novem kontekstu in na prenovljenem razstavnem prostoru.

Razstava bo na ogled od 18. maja do 18. decembra 2022 v depojih državnih muzejev, Park vojaške zgodovine Pivka. Vabljeni.

<https://www.tms.si/prireditve/vsak-milimeter-steje-v-depojih-drzavnih-muzejev-v-pivki/>

Razstveni prostor, Park vojaške zgodovine Pivka (foto: B. Pucelj).

Mag. Janez Slak med kratko predstavitvijo dela strokovne skupine in vsebine razstave (foto: B. Pucelj).

Univerza v Ljubljani
Fakulteta *za gradbeništvo in geodezijo*

NOVICE FAKULTETE ZA GRADBENIŠTVO IN GEODEZIJO UNIVERZE V LJUBLJANI

PODELITEV PRIZNANJ IN NAGRAD ŠTUDENTOM IN PEDAGOGOM ZA ŠTUDIJSKI LETI 2019/2020 IN 2020/2021

V sredo, 11. maja, je bila na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani slovesna podelitev nagrad in priznanj sodelavcem in študentom UL FGG za študijski leti 2019/2020 in 2020/2021. Podelitev priznanj in nagrad sicer tradicionalno poteka decembra, v tednu Univerze v Ljubljani, vendar je zadnji dve leti zaradi epidemiološke situacije žal ni bilo mogoče izvesti. Nagrajenci so bili sicer vsakokrat objavljeni na spletnih straneh, na podelitev in predstavitev pred kolektivom in kolegi pa je bilo treba počakati.

Zbrane je najprej nagovorila dekanja prof. dr. Violeta Bokan Bosiljkov, nato pa so se na odru zvrstili nagrajenci iz obeh let – prejemniki Prešernovih in Goljevščkovih nagrad, prejemniki priznanj, ki jih fakulteta podeli zaposlenim, ter prejemniki nagrad za najboljše študente in najboljše pedagoge po izboru študentov. Podelitev je popestril kvartet flavt, sicer del simfoničnega orkestra Grex Symphonicorum Univerze v Ljubljani.

Prizor s podelitve, prejemnica doc. dr. Simona Savšek.

Med nagrajenci so bili pedagogi oddelka za geodezijo UL FGG izr. prof. dr. Dušan Kogoj, doc. dr. Simo-

na Savšek, doc. dr. Dejan Grigillo, prof. dr. Krištof Oštir, doc. dr. Oskar Sterle, asist. dr. Jernej Tekavec in asist. dr. Urška Drešček ter študentke in študenti študijskih programov s področja geodezije Matija Gerčer, Tadeja Vok, Nina Kranjec, Jana Breznik, Sara Šopar, Blažka Bojnec, Maja Filač, Maj Čapelnik, Aljaž Hvala, Patricija Barbo, Žan Pleterski, Tanja Grabrijan in Nataša Balant.

Povzeto po spletni strani UL FGG.

IZR. PROF. DR. DUŠAN KOGOJ PREJEMNIK ČASTNEGA VALVASORJEVEGA PRIZNANJA

Izr. prof. dr. Dušan Kogoj z Oddelka za geodezijo Fakultete za gradbeništvo in geodezijo, Univerza v Ljubljani (UL FGG), je prejemnik častnega Valvazorjevega priznanja za leto 2021, in sicer za zasnovno, postavitev in ureditev zbirke geodetskih instrumentov na UL FGG.

Izr. prof. dr. Dušan Kogoj je namreč snovalec in avtor izredno bogate zbirke geodetskih instrumentov na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani. Pomembno je poudariti, da je pri tem poskrbel za konservatorsko obnovo razstavljenih predmetov. Razstava je na ogled na fakulteti, s sodelavci in študenti je zbirko predstavil še z virtualno razstavo, ki je dostopna na spletni strani fakultete (<https://zbirka.fgg.uni-lj.si>).

Več kot sto geodetskih instrumentov izvira iz časa od sredine 19. do začetka 21. stoletja, razstavljeni predmeti pa so povezani s pedagoškim in raziskovalnim delom v okviru študija geodezije na Univerzi v Ljubljani. Na spletni strani v slovenskem in angleškem jeziku je vsak instrument predstavljen s fotografijo, tehničnimi podatki in opisom. Zbirka je vključena v podatkovno zbirko Kronos Tehniškega muzeja Slovenije.

Večletno delo prof. Kogoja pri urejanju, dokumentiranju in interpretaciji zbirke je pomemben prispevek k zgodovini Fakultete za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani ter k ohranitvi in javni dostopnosti geodetske tehniške dediščine na Slovenskem.

Dobitnike Valvazorjevih odličij za leto 2021 je Slovensko muzejsko društvo objavilo na mednarodni dan muzejev, 18. maja 2022, v prostorih Narodnega muzeja Slovenije. Slovesna podelitev nagrad in priznanj bo potekala v okviru zborovanja Slovenskega muzejskega društva, ki bo 23. septembra 2022 v Tolminu.

Vir: Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani.

IZR. PROF. DR. SAMO DROBNE JE PREJEL ZLATI ČASTNI ZNAK SLOVENSKEGA DRUŠTVA INFORMATIKA

Izr. prof. dr. Samo Drobne je na Dnevih slovenske informatike 2022, ki so bili 11. in 12. maja v Porto-rožu, prejel *zlati častni znak Slovenskega društva Informatika*. Zlati častni znak je prejel za izredno aktivno delovanje v navedenem društvu, predvsem v sekciji za operacijske raziskave. Kot so med drugim zapisali v obrazložitvi, je dr. Samo Drobne s svojim vsestranskim in obsežnim raziskovalnim, pedagoškim in organizacijskim opusom na področju informatike (geoinformatike) in operacijskih raziskav pomembno prispeval k nacionalnemu in mednarodnemu uveljavljanju informacijske stroke ter vidnosti društva SDI.

Dr. Samo Drobne je bil namreč že med ustanovitvenimi člani sekcije za operacijske raziskave pri Slovenskem društvu Informatika (SDI-SOR). Je tajnik te sekcije od vsega začetka, to je od njene ustanovitve leta 1992, član upravnega odbora SDI-SOR ter predstavnik SDI-SOR v mednarodnem združenju EURO, katerega član je tudi SDI. Aktivno je sodeloval pri organizaciji šestnajstih mednarodnih simpozijev iz operacijskih raziskav v Sloveniji (SOR'92 do SOR'21). Je tudi sourednik šestnajstih zbornikov SOR ter treh znanstvenih monografij, ki jih je izdala SDI-SOR, in njihov tehnični urednik. Poleg tega je gostujoči urednik posebnih števil revije BSRJ (Business Systems Research Journal), ki jih izdaja SDI. Leta 2007 je prejel priznanje Slovenskega društva Informatika za razvoj mednarodnega sodelovanja in izmenjavo dosežkov na področju operacijskih raziskav. S svojim vsestranskim in obsežnim raziskovalnim, pedagoškim in organizacijskim opusom na področju informatike (geoinformatike) in operacijskih raziskav je pomembno prispeval k nacionalnemu in mednarodnemu uveljavljanju informacijske stroke ter vidnosti društva SDI.

Vir: Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani in SDI